

KOKEMUS KÄSILLÄ

FLORIDA ATLANTIC Universityn Ruumiin ja mielen instituutin johtajana toimiva Richard Shusterman on pohtinut esteettistä kokemusta ja etsinyt esteettisen elämän aineksia useissa kirjoissaan ja artikkeleissaan. Käsitöläisenä koen mielenkiintoiseksi, että hän on kiinnostunut estetiikan laajentamisesta taidemaailmasta arkeen.

TAIDE, KÄSITYÖ JA DESIGN ovat läheisessä suhteessa, mutta taidefilosofia sulkee käsityön ulkopuolelleen. Miksi taiteen ja estetiikan teoriaa ei ole tehty käsityölle?

Richard Shustermanin mukaan taiteen filosofit halusivat erottaa taiteen jyrkästi käsityöstä, sillä taide ja estetiikka haluttiin esittää arvokkaana, hyödyllisyydestä vapautettuna ja ylevänä toisin kuin käsityö. Pragmatistisella estetiikalla on erilainen tapa lähestyä: se kunnioittaa taiteen tekemisen fyysisyyttä eikä vain valmiin teoksen henkisyttä. Estetiikan kentällä on Shustermanin mukaan tilaa käsityölle. Esteettinen kokemus on käsillä tekemisessä, käsityön valmistamisen prosessissa. Käsillä tekemiseen kuuluu paljon muuta kuin vain valmiin tuotteen synnyttämä esteettinen kokemus.

Käsillä tehdessämme pulahdamme aistimereen.

RICHARD SHUSTERMANIN pragmatistisen estetiikan ajattelu on ihastuttavaa ja innoittavaa. Kirjassaan *Taide, elämä ja estetiikka* Shusterman pohtii, että esteettisen kokemuksen voi löytää ympäröivästä elämästä – luonnosta, tapahtumista tai populaarikulttuurin helmistä. Hän maalaa

Richard Shustermanin kirjallisuutta:

- Taide, elämä ja estetiikka
- Pragmatist Aesthetics: Living Beauty, Rethinking Art
- Performing Live: Aesthetic Alternatives for the Ends of Art

esteettisen kokemuksen ulottuville, käsillä olevaan hetkeen. Shustermanin luonnosteleva elämä onkin täynnä kokemuksen mahdollisuuksia. Kokemus on läsnä, se on saavutettavissa juuri tässä hetkessä.

Shustermanin kokemuksessa kehollisuudella on merkittävä rooli. Pragmatistisen estetiikan sekä filosofisen elämän tutkimustyön kautta hän on kehittänyt määritelmän *somaestetiikka*, mielen ja kehon filosofia. Somaestetiikka pyrkii esteettisesti arvokkaaseen elämään kehon ja mielen hyvinvoinnin kautta. Kehomme kautta elämme, ajattelemme, toimimme ja saavutamme kokemuksen. Somaestetiikkaa on hyödynnetty muun muassa tanssissa, joogassa ja valokuvataiteessa.

SHUSTERMANIN SOMAESTETIIKASTA innostuneena ryhdyin pohtimaan somaestetiikan soveltamista käsityön tekemisessä. Voidaanko somaesteettistä tietoisuutta harjoittaa kaikessa taiteellisessa työskentelyssä, myös käsillä tekemisessä?

Shustermanin mukaan voidaan, sillä kokemus on somaestettinen, kun oman kehomme kautta saavutamme fyysisistä sekä psyykkistä mielihyvää.

KÄSILLÄ TEKEMINEN on suuressa määrin somaesteettistä. Kuten kaikki käsityön harrastajat tiedämme, käsillä tekeminen, mielikuviemme vuorovaikutteinen suhde käsissämme muotoutuvan materiaalin kanssa, luo kokonaisvaltaista iloa. Käsillä tehdessämme pulahdamme aistimereen. Samalla siirrämme käsityöhön merkkejä itsestämme, palan elettyä elämää, ja taltioimme taitoa, muistoja ja perinteitä. Intohimoisena huovuttajana löydän somaestettisen kokemuksen omasta tekemisen prosessista – villan ja saippuan tuoksu, pinnan hauska tunne kämmenissä ja käsissä muovautuvan materiaalin muutos huovaksi ilahduttavat sekä kehoa että mieltä.

Somaesteettinen ajattelu herättää aistimme. Se vie kehon lähemmäs materiaalia ja mahdollistaa hetkessä olemisen. Somaestetiikkaan on helppo ihastua, se on vastalause kiireelle ja kunnianosoitus kädentaidolle. Soma voi harrastaa vaikka kotoillen – tarvitaan houkutteleva, silmiä hivelevän kaunis lankakerä, puikot ja hetki itselle. Soma. ☺

Richard Shusterman luennoi Helsingissä viime keväänä Estetiikan seuran